

International
SOCIAL SCIENCES
STUDIES JOURNAL

SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:38
sssjournal.com

pp.3416-3424
ISSN:2587-1587

2019
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 20/04/2019 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 15/07/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 15.07.2019

ONİKİ GRAM MUTLULUK'TA KAYIP KİMLİKLER ¹

LOST IDENTITIES IN TWELVE GRAM HAPPINES

Dr. Öğretim Üyesi, Özber CAN

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Konya/TÜRKİYE

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.j.1581>

Reference : Can, Ö. (2019). "Oniki Gram Mutluluk'ta Kayıp Kimlikler", International Social Sciences Studies Journal, 5(38): 3416-3424.

ÖZ

Öyle yazarlar vardır ki söylemlerinde bazı kelime ve cümleleri öncelerler. Kelimeleri imgeleri, imgeleri anlamları güçlendirir. Anlatılarını toplum dışına itilmiş insanların dili ile kurarken, insanın modernizmle savaşında kayıplarını, kural dışılığı ve tepkisini dışavurumla önemser. Sıradışı sözleri aynı bağlamda kullanarak hem sorunları ve çelişkileri anlatır hem de onlardan kurtulma arayışına girer. Karakterinin kimliğini yabancılaştırdıkça isyanının ve çılgınlığının duyulacağını yazıya taşır. Oniki Gram Mutluluk kelime, kelime öbeği ve sözdizimleriyle iki dünyayı yan yana getirir. Oniki hikaye oniki dakika sınırlılığında duygular, inançlar, istek ve arzularla şekillenir. Çağın değişimiyle birlikte değerlerin yozlaşması, çıkar ilişkilerinin insanı bunaltması bir arayışı zorunlu kılmıştır. Onun için yabanda, modern toplumda kaybolmama, daha fazla ezilmeme ve varlığını duyurma isteği önemli hale gelmiş ama farklı ve çekici hayat anlayışı onu da etkisi altına almıştır. Bu çerçevede iki kültür arasındaki sorgulamalarıyla zamanı yaşama arzusunu hikayeleyecek ama ân'ın iki yönlülüğünde kimlik arayışına düşmekten kurtulamayacaktır. Çünkü insan bedeni, değerleri, yanılırları ve doğrularıyla insandır.

Anahtar Kelimeler: Türk-Alman Edebiyatı, Zaman, Kimlik Arayışı, Feridun Zaimoğlu

ABSTRACT

There are such writers who precede some words and sentences in their discourse. Their word strengthens the images; and their images strengthens meanings. While constructing his narratives with the language of the people who were pushed out of society, he cares about the loss of people in the war with modernism, their irregularity and reaction by expression. Using unusual words in the same context, he tells both problems and contradictions and seeks to get rid of them. As the character's identity is alienated, he reveals that his rebellion and scream will be heard. Twelve Gram Happiness brings the two worlds side by side with words, phrases and syntaxes. Twelve stories are shaped by emotions, beliefs, wishes and desires with a limit of twelve minutes. With the change of age, the degeneration of values and overwhelming the people because of the relationship based on self-interest made a search obligatory for people. For him, the desire not to get lost in the wild, in modern society, not to be crushed further and to announce his existence has become important, but different and attractive life understanding has influenced him. In this context, he will narrate his desire to live time with his interrogations between the two cultures, but he cannot escape the search for identity in the two-way of the moment. Because the human body is human with its values, false and truths.

Keywords: Turkish-German Literature, Time, Seeking Identity, Feridun Zaimoglu.

¹ Bu makale, Dr. Öğretim Üyesi Özber Can tarafından "Feridun Zaimoğlu'nun Leinwand (Perde) ve Zwölf Gramm Glück (Oniki Gram Mutluluk) Adlı Eserlerinde Sözdizimsel ve Anlamsal Öncelemeler" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

1. GİRİŞ

İnsan hemen her çağda farklı gelişmelerle karşı karşıya kalıyor. Çağlara şekil veren ve insanlığı yönlendiren, sistemlere yenik düşen hep kendisidir. Üreten, geliştiren, bir gerekçeyle coğrafyalar değiştiren, sarsan/sarsılan insan, geçmişin deneyimiyle bugünü, bugünün nedenleriyle yarını hazırlar. Öyle ki insan yeri geldiğinde koca bir coğrafyanın adı olur. Değişim ya da sorun onun üzerinden işlenir. Tıpkı sosyo-ekonomik gelişmelerin durağanlaşmasıyla sarsılan Avrupa'nın, "yeni, modern Ortaçağ özeni" (Eco, 2016: 145, 146) ile savrulması gibi. Yeni istihdam alanlarının çoğu robotik teknoloji ve makineleşme ile kapanması, üretim-pazar payı, ekonomik sorunlar, diğer ülkelerin gelişme direnci, göç dalgalarının yoğunlaşması, olanca çekiciliğine rağmen coğrafyanın en önemli sorununun insan olduğunu ortaya koyuyor. Yabancı, kapıların aralanmasını beklerken suskunlaşıyor; ikinci bir göçü kaldıramayacağı için savruluyor. Yüzyılın görünmeyen ittifaklarını anlayamasa da anlaşmaların askıya alınmasıyla umutlarını zamana, iletişimi algılanmaya bırakıyor. Kutuplaşma hızlandıkça mağduriyeti, kalan hayatını ne ölçüde mutlu geçirebileceği kaygıları artıyor. Ekonomik nedenli de olsa 1960'lı yıllarda Avrupa yönünde göçen Türkler, göçmenlikleri yerleşikliğe dönüşmüş olsa da o yabancı ile aynı kaderi paylaşıyor. Çünkü umut iki vatan arasında boy almamış, bütüncül bir hoşnutluk yerleşmemiştir. Duyarsızlık hak arayışlarına, aşağılanma edebî eserlere dökülmüştür. Bu bağlamda çalışmamız, eleştirel yaklaşımlara rağmen insanın kimlik kaybını ve kayıp kimliğini geri kazanabilmesini incelemeye dayanır. Kaybını geri kazanabilmesi için –miş gibi yaşayacak, ortamın gerektirdiği gibi davranacaktır. Düşünceleri, değerleri ve arzuları arasında bir gerçeklik belirleyecek, zamanı öncelediği dilsel yapılarla yaşayacaktır. Yazar onu farklı coğrafya ve kültür ortamlarında dolaştırarak, erdemleri ve zaafı arasında bir sınavdan geçmesini sağlayacaktır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Göç

Doğal koşulların değişimi, savaş, açlık, hastalık, siyasal ve ekonomik nedenler, tarih boyunca hemen her toplumun huzurunu kaçırmış; tabii hadiseler göçün en önemli nedenini oluşturmuştur. "Sanayi devrimi sonrasında asli belirleyicisi insan olan ekonomik, siyasi ve sosyal nedenler" (Keleş, 1983: 6) göçün temel nedenleri olarak görülür. Göç, toplumsal dalgalanmaları ve yeni yapılanmaları, bilimsel gelişmelerin taşınmasını, kültürlerin çeşitlenmesini, değerlerin yozlaşmasını getirdiği gibi insan ve coğrafyalar arasındaki bağı zedelemiş, birey ve toplumu değişikliğe uğratmıştır. "Birey ve toplumun anlam ve değer dünyasının da değişim ve dönüşüm yaşamasına da neden olan" (Ekici ve Tuncel, 2015: 10) göç, geride bırakılan ve yeni vatan arasında belirleyici olmuştur. Nedeni farklı olmakla birlikte toplum ve mekâna yönelik yansımaları, işleyişi, etkisi ve kendine özgü özellikleri çağın bunalımına bir çare olmamışsa da güvenlik kaygısını ötelemenin bir yolu olmuştur. "Toplumsal yapılarda büyük çaplı değişime ve aşınmaya neden olan göç, yeni sorun ve fırsat alanlarını da içinde barındıran sınıfsal geçişkenliği hızlandırmaktadır. Sahip ol(a)mama durumu, sahip olma isteği ile yer bulma çabasının göçle gelenler açısından hayati öneme sahip olması, göçmenlerin risk alma düzeyini yükseltmektedir" (Ekici ve Tuncel, 2015: 11-12). Mübaccel Kıray oluşan sorunlar ve hayat standardı değişimlerini iç içe bir tanımla açıklar. Ona göre, "Yeni yerleşim yerine duyulan ihtiyaç, bu ihtiyaca kamu otoritesinin karşılık verememesi ve bunun sonucunda plânsız yeni yerleşim yeri açılması, yeni birçok durum ve sorunun ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır (Kıray, 1998: 92). Göç, etki boyutuna bağlı olarak şehirlerdeki ekonomik hayatı hareketlendirse de harcama kalemlerinin sıralamasını değiştirmektedir. "Vergi artışına, kayıt dışılığın artmasına, çalışanların ücretlerinde düşüşe, gayrimenkul fiyatları ile kiralarda artışa ve haksız rekabet koşullarının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Ancak, göçün ekonomiye yeni ve dinamik bir iş gücü kaynağı sağladığı söylenebilir (Ersoy, 1985: 8-9). Ne var ki demografik yapı değişirken yeni çevrede iletişim kurma zorunluluğu doğmakta; hatta, "bireyselleşme düzeyinin arttığı kentlerde göçle birlikte yeni bir tür cemaatimsi yapılanma ve ilişki biçimi ortaya çıkmaktadır (Ekici ve Tuncel, 2015: 17). Diğer bir sorun şehirde kırsala özgü yaşama eğiliminin doğması ve bunun modern topluma uyumu geciktirmesidir. Kaldı ki uyum geciktikçe yabancı imajı olumsuzlaşır, sorun siyasallaşır. "Göçmenlerin asimilasyon politikaları aracılığıyla eritilerek kendisi olmaktan çıkartılması" (Ekici ve Tuncel, 2015: 18) yabancının sosyal hayatını ve norm değerlerini de etkiler. Çünkü insanın inancı, düşünce ve hayalleri, alışkanlık, tutum ve davranışları artık yeni çevrenin etkisi altındadır. Kültürel geçiş iletişim araçlarıyla hızlansa, etkileşim yakınlaşmaları getirirse de ortam gerilim, stres ve psikolojik travmalar üretmeyi sürdürmektedir. "Sosyal ve kültürel alandaki farklılıklar ile ekonomik alandaki menfaat çakışmalarının siyasal alana taşınarak, siyasal alanda karmaşık bir mücadele zemini oluşturması" (Ekici ve Tuncel, 2015: 19) radikalleşmeyi artırmaktadır. Batı toplumlarının sosyal devlet ve modern hayat anlayışının elden gideceği kuşkusu, göçmenlik sorununun askıya alınmasına yetmiş; bu

gerekselere bağılı olarak gettolar oluşmuştur. Almanya’da yaşanan olumsuz gelişmeler dün olduğu gibi bugün de Türkleri fazlaca tedirgin etmekte; yasal düzenlemeler umudu doğal asimilasyona bırakmaktadır. Feridun Zaimoğlu, Almanya’da tedirginliği artıran olumsuz yabancı algısını, “politikacılar uyumdan söz ettiklerinde gözlerinde öncelikle bir Türk’ü canlandırıyorlar” (Der Spiegel, 20.11.2000: 68) tespitiyle doğrular. Yazarın ilk eserleri ve açık değerlendirmeleri, önceleri eleştirilse de sorunun doğrudan yabancıda değil, göç plânlanmasında ve yönetiminde olduğu anlaşılır. Eleştiri, sözü ve üslûbuyla hemen her kökenden yabancının sesi olması, onun *Malcolm-X* idolüyle tanınmasını sağlamıştır. Yabancının ezikliği onunla daha iyi anlaşılmalı; sokağın dili *Kanakça*** ile sosyal gerçeklik, zaman ve değerler kaybı belgelenmiştir.

2.2. Gerekeçe

Göçün gerekçesinin yanı sıra sayısal büyüklüğü de etki boyutunda belirleyicidir. Çünkü uzun sürede bireysel veya küçük çaplı göçlerle, kısa sürede kitlesel göçlerin etki boyutu farklı sonuçlar doğurmaktadır. “Özellikle siyasal iktidarların karşılama zorlandığı veya karşılayamadığı kitlesel göç dalgaları mekânsal, sosyal ve siyasal birçok karmaşık sorunun ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır” (Li ve Frieze, 2012: 5-8). Almanya’da yabancı yoğunluğunu oluşturan Türklerin konumuna uygun düşen bu yaklaşım, siyasal iktidarların sürecin çözümüne katkı sağlayamadığına işaret eder. Banliyölerden şehre yönelen uyum çabası, modern toplumun normlarında yozlaşma ile çelişmiş; ekonomik sorunlar ve değerlerin yitimi gettoyu anlamlı kılmıştır. Daha çok sıra yapılardan oluşan gettolar, bir zamanlar Yahudiler için düşünülerek inşa edilmiş olsalar da kendi kökeninden insanlarla birlikte yaşama arzusu ve güven duygusu, ötekinin içinde inancı, kültürel değerleri ve kimlikleri korumaya, doğal asimilasyona yenik düşmemeye bağlanmıştır. Türkler bugün dil sorunu çekmese, kamu ve özel kuruluşlarda, hatta yerel yönetimlerde söz sahibi olsa da kültürünü yaşama, yaşatma eğilimleriyle üzerlerindeki yargıyı kıramamakta; toplumun kıyısında başkasının ölçütlerine göre yaşamak istememektedir. Dışlanma, aşağılanma, taciz, ve şiddet mağduru oldukları halde, geliştirilen politikalar talihsizliklerine çare olamamaktadır. Bugün farklı nedenlerle yaklaşık 15 milyon yabancının yaşadığı Almanya’da, “beş kişiden birinin yabancı kökenli” (Jeppesen ve Çakır, 10.09.2012) olduğu, 1960’lardan bugüne katlanarak arttığı dikkate alınır, yabancı sayısı arttıkça düşmanlığın da arttığı görmezden gelinmiyor. Bunu fırsat bilen ırkçılar konut, işyeri ve cami kundaklamalarıyla, 1981’de Ludwigsburg’da başlayan sabotajdan bugüne yüzlerce türkü katletmişlerdir. Gürsel Köksal bir araştırmasında, “aşırı sağcıların 1990’dan bugüne kadar 200 insanı öldürdüğünü, sayının sivil toplum kuruluşları ve araştırma kuruluşlarının verilerine dayandığını, polislerin resmi verilerine göre bu sayının daha az beyan edildiğini” (Köksal, 24.11.2016) ortaya koymaktadır. Bu noktada sosyolojik ve kriminal araştırmalar yapılsa da giderek artan şiddet ve doğal asimilasyon argo, uygunsuz ifade ve mizah karışımıyla edebiyata farklı bir zenginlik kazandırmaktadır. Sokaklar polisiye, hiciv ya da romantik hikayelere konu olmakta; yabancı sert tavrıyla sözlerini sloganlaştırmaktadır. İncelediğimiz *Oniki Gram Mutluluk**** (**Zwölf Gramm Glück-2004**) adlı eserde karakterler yeniden başlattıkları hikayelerinin içinde yabancılaşmış, kırılmış, kaybolmuş; artık eski onlar olmasalar da kaybolarak kimliklerini almaya, oradalıklarını duyurmaya çalışmışlardır.

3. Veriler – Bulgular

Türkler 1960’lı yıllarda Almanya’ya geldiğinde armağanlarla, törenlerle karşılanır. Özlemlerini, duygularını, iletişim sorunlarını, modern hayata yönelik deneyimlerini ve gözlemlerini, iki kültür arasında kalmayı, önyargılı yaklaşımları, dışlanmayı ve şiddeti kuşaklar halinde farklı perspektiflerle kaleme alır. Böylece yabandan Türke özgü şiirler, hikayeler, romanlar... doğar. Eserler önceleri ciddiye alınmasa da yaşananların edebiyata yansması bir gerçeği doğrular. Öyle ki anlatılanlar demokratik ve modern toplumda sosyal gerçekliğin üzerini açmış; yabancının anlaşılmasını sağlamıştır. O eserler arasında *Oniki Gram mutluluk*, iki bölüm ve oniki hikayeden oluşur, ötekileştirmenin kimlik kaybına neden olduğu üzerinde durur. İlk bölümdeki yedi hikaye, Almanya’nın günlük yaşam gerçekliğini, ikinci bölümdeki beş hikaye ise Anadolu’nun toplumsal kabul görmeyen davranış ve kısmen örtük gerçeğini anlatır. Eser iki coğrafyada romantik hayata katılma ve kapılmayı yansıtırken, yabancı hikayelerin, dolayısıyla ortak tematiğin orta yerindedir. Bu iki yönlü kurguda kelimeler, kelime öbekleri ve cümleler hayat anlayışını, değişimi ve dönüşümü öncelese de eleştiri ağırlıklıdır. Çünkü sözler toplumsal adaptan uzaklaştıkça kirlenmekte, sarf ettirildikçe berbatlaşmaktadır. Bir yanda Türkler ve diğer yabancılar, diğer yanda Avrupalılar ötekine olan merakla beklenti içine girmiş, hayalleri onları başka bir yöne sürüklemiştir. Garip olduğu kadar utanç

** **Kanakça (Kanakisch)** aşağılanmış, dışlanmış yabancının sokak jargonu ile oluşmuş karma bir dildir. Eleştirilere rağmen gençlerin konuştuğu ve edebiyat çevrelerinin kabul ettiği bu kırık dilin zamanla Alman Dili’ni de genişleteceği paylaşılmaktadır.

*** **Zwölf Gramm Glück:** Oniki hikayeden oluşan eser, zor elde edilebilen mutluluğu her bir hikayede anlık yakalamalarla işler. Mutluluğun ölçülebilirliği, kimlik kaybı ve yabanda yeni kimlik edinimi arasında anlamlıdır. Eserden alıntılar tarafımdan çevrilmiştir.

verici hikayelerinin içinde kendileri olsa da hayatın bir gerçeği de bu idi. Hikayelerini ancak nesnelere yabancılaşmış, biçimi karmaşıklaşmış, “dinamik bir konuşma kurgusu” (Aytaç, 2003: 138) halinde anlatırlarsa, doğruluğuna inandırabilirlerdi. Uğur Kökden’in, “şu karanlık ve duygusuz çatinin altında yoğunlaşan somut bir çağ var: Tiksinti çağı!” (Kökden, 1995: 51) dediği 20. yüzyıl, sanki böylesi hikayelerin yazılması, yaşanması için vardı. Oysa onları anlayabilmek için, “Edebiyatın kendi nesnesine, yapının kendisine” (Ecevit vd. 2001: 112) yönelik anlamsal yaklaşımlara da ihtiyaç duyuluyordu. Yazarın kelime ve cümlelerinin üzeri açılmalı, eserin derin yapıları (Tiefenstruktur) ve üst yapıları (Oberflächenstruktur) bütüncül olarak anlaşılmalıydı. Eserde zamanın akışı ve değişimler getirmesi önemsenmiş olmalıydı ki her bir dakika üzerine bir hikaye kurulmuştu. Karakterler mutluluklarını bu bir dakikaya sığdırmak ve hikayelerinde insanın hayatın kısıyında olduğunu fısıldamalıydılar. Çünkü onlar da oynanan oyunun hem zanlısı, hem kurbanıydılar. Hikayelerin karakterleri yozlaşan kimlikleriyle konuşmaya başlar; sözleri hayal etmedikleri bir dünyanın sıradan yaşantısını fısıldar. O hayatın kendine özgü bir dil dağarcığı ve jargonu vardır.

3.1. Kelimeler - Kelime Öbekleri - Cümleler

Yabancı kültür çevresinde yaşamanın getirdiği sıkıntıları ve duygularını işleyerek başlayan *Göç Edebiyatı*, “kabuğu kırma, daha geniş çevrelere sesini duyurabilme çabaları” (Kuruyazıcı, 1992: 4) ile şekillenir; “dışlanmaya karşı koymak olmalı” (Pazarkaya, 1988: 65) ile ortak söyleme ulaşır. *Oniki Gram Mutluluk*’ta inanç dünyaları, kült inançları, hüzünden sıyrılmaya, aşk, hatta ölüm motif ve imgelerle işlenirken karakterler, “güncel yaşamın atılgından kaçıp kurtulmak için küçük mutlulukları” (Persch, 2004: 87) kovalar. Hikayelerde kullanılan kelime, kelime öbeği ve cümlelerin kavram ve anlam bağları kendine özgü bir dünyayı anlatır. Karakterler onlarla konuşur, onlarla susar. Geleneğe onlarla göz atar, modernizme onlarla söylenir. İmgeleri onlarla güçlendirir, yabanın kahrını onlarla unutmaya dener. Böylece anlatmak istediklerini daha duyulur, göstermek istediklerini daha canlı hale getirirler. İmgelerle bağ kurarak, onları görülmesini ve anlaşılmasını beklerler. Tepki alamadıkları noktada yapay kelimeler kullanır, tavrı sertleştirirler. Bu kelimeler fotoğraf ya da ân’ı anlatan resimler gibi görünür, ışığını çakar ve anlamını geride bırakırlar. Öyle ki farklı yapı ve anlam alanlarıyla asıl anlamlarının gerisine düşerler. Hikayelerden seçilen, aynı tematiği beslemeleriyle kayıp kimlikleri önceleyen özgün kelime, kelime öbeği ve cümleler alıntı sayfalarıyla ardıl olarak verilmiştir.

Aşk Kapıyı Çalınca Çarpan Beş Kalp (Fünf klopfende Herzen, wenn die Liebe springt) yazar Fernando’nun otuzsekiz gün bir kadınla yaşadığından sonra intihar etmeyi düşünmesi üzerine kuruludur. O intiharı düşünürken aşk yeni bir kapıyı çalmıştır. **Hikayeden Alıntılar:** İntihara teşebbüs, veda mektubu, çiçeği burnunda televizyon yıldızı, gönlüm yanıyor...(s.11,12,14,17). Tante-Emma-Laden, bir dejavu yaşamıştım...(s.23,30). Dolu dolu otuzsekiz gün yaşamıştım ve geri dönmeksizin basit bir plânla intihar etmeyi düşünüyordum. Parfümü aklımı başımdan aldı. Dişi kurt beni çapulcuya çıkardı...(s.11,18,25).

Yabancı Bedenler’de (**Fremdkörper**) taksi şoförü aldatılan genç, güzel bir kadının eşinden öç almak için fiziki tahrikine maruz kalır. Bu beklenmedik gelişme, sadakat duygusunun ortadan kalkması halinde öcün karşılıklı olabileceğini gösterir. **Hikayeden Alıntılar:** Delikanlılar, etek kıvrımı...(s.33,34). Sarı saçları lüle lüle omuzlarına dökülmüş, hafif koku, bir striptiz lokalinin önü, açılmış dövmelemler, vücudunda gölge oyunları, benim bana yabancı eşim...(s.34,35,37,38). Uzun parmaklarını dudaklarının üzerinde gezdirerek beni ayarttı... Bakışlarımız arabanın geri aynasında buluştuğunda, bana otoyolun kenarındaki alışveriş merkezinin parkına sürmemi emretti. Eğildi ve sutyenin plastik kopçalarını çözdü...(s.35,36,37).

Duygu Ekonomisi (Libidoökonomie) bir ressamın iş dışında sürdürdüğü ilişkiyi ele alır. Kırk yaşlarındaki kitap satıcısı kadın, çıkarıldığı ilk yemek sonrası sanatçıyı sabah ve akşam aynı saatlerde (09.24, 21.24) arar. Ne var ki o aradığı insanı bulduğunu düşünürken, yerini daha genç ve güzel kadınlar alacak; zevk ve eğlence ağırlıklı hayat Evelyn, Heide, Vera, Taylandlı ve Nora ile devam edecektir. **Hikayeden Alıntılar:** Aşağılık herifler, soyunma şovu, kazanova, eros kafa, sokulmak ve zevklemek...(s.40,41,54,59,61). Gözleri laciverttaşı, Avrasyalı Venüs kapanı, biraz irice fahişe, keyfi yerinde Türkler, onların pezevenkleri, tuhaf kadın imajı, yeni aşık bir dişi sincap...(s.39, 46,47,51,60,63). Resepsiyonist gibi giyinmiş, Fransızca mırıldanarak, kanmaya hazır ve güzel... Böylesi kadınları çılgınca seviyorum. Sıkıcılık beni öldürmüyor, o aklımı alıyor. ...saçları çıplak sırtını dövüyor...(s.41,56,65).

Tanrı Aşkına (Götzenliebe) ise eşi yakınlarında ölen bir adamın bir başka kadına yaklaşma, denemelerini, orta yaş sendromunu işler. Hikayede kadın ve erkeğin yabancılığı, zamanla ortadan kalkacak, aşk galip gelecektir. **Hikayeden Alıntılar:** Kâbus, İranlı, dikizlemek, yas elbisesi, okşamak, namus, yanlış anlama, hizmetçi, ayrılma nedeni, reddetmek...(s.66,67,71,73,74,75). Edepsiz düşünce, yakaları kaldırmak,

çekiciliği hissetmek, homeopatik beden, utangaç kadın...(s.67,69,70,72). Tabii ki duştan sonra onun nasıl kremlendiğini gözledim. Banyo perdesi tam olarak kapanmıyor, ve İranlı kadının önünde giyinip soyunduğu koskoca ayna duvarın en doğru yerine asılmış. Bütün mekânı gözleyebiliyorum. Kalbim parçalandı... Çok çekici kokuyorsun...(s.67,74).

Düşman Dişi (Feindes Zahn) ölümle tehdit edilen, tecavüze uğrayan, korku ve utançla intiharı düşünen kadının ve öç peşine düşen eşin konumunu anlatır. Düşman acımasızca davranmış, işlemeyen adalet öcün gerisine düşmüştür. **Hikayeden Alıntılar:** Şiddet, dengesiz, tecavüz, cinayetler, piç herifle, alkolikler, yüz karası, ölçsüzlük... (s.76,77,78,79,81,83). İşsiz namussuzlar, haz almamak, toplumun dışına düşmek, hayat kadını emareleri, cehennemini tanıtmak, intikam vuruşu, intikamı beklemek...(s.77,79,80,83). ...gırtlığına bıçağı dayamışlar. Benin Güzelim fahişe değil. Adı herifler eşimi kirlettiler. Domuzlar Güzelimi mahvetttiler. Eşim artık bir enkaz... Bu kabul edilemez...(s.76,77,78,83).

Tanrı'nın Çağrısı I de (Gottesanrufung I) inancına ve geleneksel değerlerine sıkı sıkıya bağlı genç kız bir uğradığı tecavüzü saçlarını örterek, oje sürmeyerek unutmaya çalışır. Bu ruhsal yıkımla aldatılma korkusuna kapılır ve aile kurumuna yakınlaşmaz. Kendisini bir Alman genci beğense de beklentilerini genç adamlarla kuzeni görür. Hikaye şiddetin sapkınlığa vardığı günlük hayattan bir kesiti andırır. Öyle ki çoğu erkeğin toplum içindeki yeri, davranışları, arayışları ve kadınlarla olan ilişkileri beklentiye yöneliktir. Buna karşılık, “geleneksel inanç değerlerine sıkı sıkıya bağlı genç bir kız iletişimsizliği, inançları ve modern yaşam anlayışı arasında bocalasa da ona göre aşkın sınırlarını kutsal değerler çizmektedir” (Can, 2007: 102). Kadın güvenini kaybettiği ve öç almak istediği için erkeklerle tokalaşmazken, uğradığı acımasızlıkla ya yalnız yaşayacaktır ya da doğru insanı bulacaktır. **Hikayeden Alıntılar:** Kaçınma, çöpçatan, sofı kız, harem ağası...(s.84,89,90). Koyu dindar, hayvani yaratık, Bedenden uzak dur Allah'a yönel!, utangaç, namuslu kız, bakışları içine işlemek, iki bakir beden, talihsizlik olgunlaştırır...(s.87, 88, 90, 91). ...inançlı bir Müslüman olarak normal bir aşk ilişkisine giremezdi. O aşkı için nasıl çırpındığını delikanlının anlamasını ister... Bedensel yakınlaşma yok. Doğru insanla buluşuncaya kadar bakir kalacak...(s.84,86,87).

Tanrı'nın Çağrısı II (Gottesanrufung II) terk ettiği kadını altı ay sonra bir kafede gören delikanlının onu yeniden kazanmaya çalışması anlatılır. Hürmüs, doğru adamı buluncaya kadar mektup yazdırmaya ve bakir kalmaya kararlı olsa da genç adam yakasını bırakmaz. **Hikayeden Alıntılar:** Düstur, alaya almak, zaman kaybı, telefon sapığı, zevksiz herifler...(s.92,93,95,99,101). Duygu karmaşası, rahat tavır, çarpık hayat, hemen hemen cinsel açıdan olgun, aptalca ifade tarzı...(s.92,93,96,97). Uzun kapalı giysisiyle çok tatlı görünüyor. Bir manastırdan kaçmış olmalı. Çirkin kadınlar bana acı veriyor...(s.93,94,95).

Almanya'da geçen bu yedi hikayede anlatıcılar yer yer değişse de, “hemen hepsi Almanya'da doğmuş ya da uzun süre Batıda yaşamış kişilerdir” (Essig, 2004: 9). Hikayelerde arka sokaklara atılan çoğulcu bakış, ruh hali çeşitlemeleri ve hayal kırıklıklarını birleştirir. Umudu ve talihsizliği iyimserlikle arayış, gerginliği yumuşatır. Zaimoğlu bu tavrı üç cümle ile özetler: “Bu sadece bir arzu değil, özlemleri dolduran bir emin oluş. Küçük anlık güzellikleri geçmek istemedim, insanın ihtiyaç duyduğu pudra şekerine de. Ve elbette dürüst olmak istiyor, erkeklerin bütün kirli çamaşırlarını ortaya dökmek istiyorum” (Münchner Merkur, 21.04.2004). Yabancı psikolojisi, “kişilik kaybı ve değişimi” (Essenborn, 2004: 18) perdeleriyle okunan eser, *Hedonizm***** anlayışın renkli karelerinde canlansa da aşk tek yönlü değildir. Yılların acısını dakikalara sığdırmak hem ikileme düşmeyi hem de umudu yaşatma arzusunu anlamlı kılar. Çünkü kültürel normlar, hayatın zorlukları ve toplumsal sorunlar, hatta önyargılar, hemen her insanı bunaltmaktadır. Hayat yaşayarak anlamlı olduğuna göre iletişim kanallarını açık tutmalıdır. İnsan bunları aşabilmek için özünden bir şeyler kaybettiğinin farkında olsa da zaman belki an itibarıyla yaşanmasıyla (carpe diem) değerlidir. Ne var ki onun bedeli karakterlerin yaşadığı gibi kimliği, belki de hayatı kaybedecek kertede ağırdır.

İkinci bölümde yer alan beş hikayenin ilki *Tenler*'de (*Häute*) antikacıdan satın alınmaya çalışılırken çıkan tartışmada yırtılan çarşafı bakirliğin parçalanmasına dikkat çekilir. Bakirliği tanımlayan beyaz çarşaf motifi, inanç bağlamı namusu imgeler. Çarşafın satılması değerlerin alınıp satılacak kertede ucuz algılanmasını, yırtılması ise iffetin tartışmaya açık olmasını anlamlandırır. Türk-İslâm kültüründe gelenek ve göreneğe yerleşmiş olan namus, bakir oluşla ölçülür. Hikayedeki çarşaf evliliğe atılan ilk adımın bakirlik göstergesidir. **Hikayeden Alıntılar:** Pirinç şamdan, açılmış zifaf gecesi çarşafı, güve yemiş takke, kadife pelerin, güve yemiş bir takke, kına yakmak, makyajlı...(s.105,106,107,108,114,120). Baba

**** **Hedonizm:** Eğlence ve modern olanı tüketmeye, bunun dışında kalan hemen her şeye kayıtsız kalma anlayışına dayalı bir hayat tarzı olarak bilinir. Evrensel ve genel geçer ahlaktan ziyade öznal ahlâki doğruları kabul eder. İnsan için zihinsel ya da bedensel olarak acıdan kaçış, duyguda tatmin oluş önemlidir. (Bkz. <https://www.felsefen.com>)

tarafından miras, varı yoğu, orijinal parça, ağzından sırları almak...(s.106,110,117). Antikacı çarşaf için 1000 Dolar istedi. ...üst dudağı tamamıyla dövülenmiş..., ...bir kız erkeğin öpme olgunluğuna gelinceye kadar beslediği bir ağızdır. Kadın, çenenen kapa! ...dörtüye yükseltiyorum. Antikacı, dört yüz yarisından daha az der. Arsızlığı bırakın!.. ...o an çıkan kargaşada düğün çarşafı yırtıldı...(s.106,107,111,113,117,120).

Tatilini geçirmek üzere bir pansiyona yerleşen yabancı dul bir kadın, *Tanrı'nın Savaşçısı*'nda (**Gottes Kriger**) çevresiyle ilişki kurmaya çalışırken aşkla tanışır. Hikayede üç defa tekrarlanan *kırmızı*, İslâm'a göre haram olanlara karşı uzak durmayı simgeler. Hz. Peygamber'in (sav) hadisine yapılan atıf ise, insanın yanlış noktalarında uyması beklenen tebliğdir. **Hikayeden Alıntılar:** Keramet ehli, pansiyon sahibi, vaiz, kadınlık, ruj, dul kadınlar, röntgenciler, batıl inançlılar, genç hayat kadınları, kozmetik müptelaları, cazibe, mahcubiyet, övgü...(s.123,124,125,126,128,131,135,156). Kırmızı, kırmızıya boyanmış, kırmızı yansıtan kullanmamak, çekinme çabaları, verimsizleştirme, telekız, eski eş...(s.124,126,127,142,152). Kalçaları göz alıyor. Batılar bize yönelik yanlış bir imaja sahip. Mercan kırmızısı eskiden benim için bir uyarıymış. ...kızlar güve kelekleri gibi gençlerin çevresinde dönüyor... Vaiz bu emperyalist kotu bize yasakladı, organları sıkıştırma gelenek yıkımmış. Kadın ve erkek örtünmelidir. ...bir kadına hiç bu kadar yaklaşmadım. Onu çok istiyorum, belki birazcık da aşık oldum ana. O katı bir mistik. Peygamber, *Göğü ve yeri ince bir çizgi ayırır*, der...(s.124,125,126,127,133,138,151,152,156).

Kriminal kurgulu *Su Birikintisindeki Çakılda Turna* (**Der Kranich auf dem Kiesel in der Pfütze**) sıkıntılar arasında paylaşılan yalnızlığı, sevgiyi ve inancı iki dünya muhasebesiyle irdeler. İşlenen bir cinayet sonrası ikinci bir cenaze merasimi uygulanması, Saskia'nın düşlerinin sönmesine ve kahra dönüşür. **Hikayeden Alıntılar:** Tabut, kefen, gül suyu, cenaze alayı, kötürüm ağacı, sessizlik yemini...(s.157,158,181,185). Bütün bu bunaklar, siyahi bir kadınla uyumak, Ben-Böcek...Ben-Örümcek...Haşarat Ben...aptal Ben, kalbe işlemek, doksandokuz boncuk aynı ipte, Allah'ın doksandokuz isim şerifi...(s.161,164,166,169,173). ...sonunda doğrulamalıydım... ...senin güvenilirliğinden hiçbir mahkeme şüphe etmez. Ben iyi bir Müslümanım, ...sadece midem, kafam ve dizlerim kafir. Polis seni dün takip etmedi, Ben. O herşeyi biliyor. Bize bir saat önce bir avantaj verdi. Sen yanlış yaptın, Kahrolası! Sen bu Allah'ın belası yerde bir yabancıydın. ...Saskia'nın bakışlarının beni yakalaması, ezmesi parçalaması, sarsması aşağılaması, parçalara bölmesiyle gözlerimi belertiyorum... Allah yardımcın olsun...(s.160,162,164,182,188,190).

Dilenci Ekmeği'nde (**Bettelbrot**) sahte, antik bir sikkeyi satma girişimiyle başlayan karşılıksız aşkın en az sikkenin kendisi kadar sihirli kalması beklenir. Sikkenin nesnel motifliği, yasadışılığı imgelerken, para kadına erişmeyi kolaylaştırıyor. **Hikayeden Alıntılar:** Yunan sikkesi, sahil karakolu, oransız olarak, günahı yüklemek...(s.191,193,197,206). Astronomik fiyat, utançtan arınmak, sürü halinde dolaşan Nataşalar, alaycılar iş başında, bıyıklı herif...sıradan adam, aptalca hikaye...(s.192,193,194,202,204). Antik bir sikkeyi yurt dışına çıkarmak kolay değildir. ...güzelliği beni kör ediyor... Beni tokatlamak istiyordu. Bir kadın olsam, aşık domuzları ben de avlardım...(s.191,195,201).

Hayatın çok ciddi bir çaba gerektirdiğini ele alan *Bir Aşk Hizmeti* (**Ein Liebesdienst**) ise çaba gösterenlerle varlık içinde yüzenleri kıyaslar. Basit bir rastlantı bile dostluğun başlamasına, aşka yeterken, paranın gücü duyguları zorlar. Hikayede anlatıcılar değişse de hemen hepsi sahte aşkı oynamaya gebedir. Para motifi, gerçek aşk motifini değil, bedenleri satın almada işe yaramaktadır. **Hikayeden Alıntılar:** Fakir evleri, çöp yığınları, konserve kutuları, beton bloklar, okşama, patroniçe-mama, makyaj pudrası, tekin olmayan, çetele...(s.208,211,215,229). Kurbanlar ve ihtiyaç sahipleri, eşlik eden çocuk kadınlar, utancı öğreten ve ayıbı yaşayan, bir başka serseri, ayak bileklerine kadar utanç görünümü, hamile fahişe...(s.210,211,217,230). Bedenim duru, kalbim atıyor, gereğinden fazla terlemiyorum... Yen, Euro ve Dolar işaretleri Evet kelimesini bütünüyor. Güzel kadın Fiona, aşk hizmetim için bana teşekkür etmen gerekmez, parayı al, o sana ait... (s.208,216,234).

Eserde iki bölümde anlatılan hikayeler, önce iki coğrafyaya, sonra dünyaya yayılmıştır. "Özlem ve umuda susayış, Batı-Doğu hikayelerini içerir. *Diessaits*, Anadolu'da doğan yazarın otuz yılı aşkın süredir yaşadığı bir coğrafya, *Jenseits* ise geleneklerin ve dini inançların yaşandığı bir diğer coğrafyadır" (Fuhrig, 2004). Dindarların, bunalımla intiharı düşünenlerin, hayatına kaçamaklar ekleyenlerin göçmenliği sürerken, "eski dinsel inançlar ve batılılaşma arasındaki savaş mistik ve arkaik dünyada" (Elsen, 17.08.2004) yaşanmaya devam etmektedir. Hikayelerin mistik olduğu kadar pornografik kelimelerle akması, yabancıların mahremiyetini kıldığını düşündürse de sokak hemen her yabancı için üçüncü bir dünyadır ve kendi diliyle anlamlıdır. Kelimeler, kelime öbekleri ve cümleler hikayelerini paylaşanlara aittir. Anlamları çoğu yerde yapay oldukları kadar açık ve etik değildir. Hikayeleri gizemli kılan sözlerin ân'a taşınabilir olmasıdır.

Anlık kaçamakları mutluluk sayma ve hayatı ıskalamama, modern ve geleneksel arasında değerlendirilebilir. Ancak hikayelerin ortak tematiğine özgü, “bir gram mutluluk, en güzel yaşam anlarını anlamlı kılarak bir heykeli yaldızlamaktan ya da sayısız insanı zehirlemekten daha fazla iş yapıyor” (Essig, 2004) gibi bir değerlendirme, döneme özgü açıklık getirmektedir. Bu bakımdan hikayelerin birkaç açıdan okunması, okuru erotik film izleğinden kurtaracak, hayata nasıl devam etmesi noktasına getirecektir. Zaimoğlu, hikayelerini kurarken Türk gibi düşündüğünü ve eleştirisini şöyle özetler: “...ben tam aksine Almanya’da bütün sorunları Türklere ve Müslümanlara yükleyen acayip insanlara büyük bir eleştiri getirdim. Benim için sahip olduğum Türk mayası büyük bir zenginliktir, vazgeçemem kesinlikle ve zaten o zaman eminim perişan olurum” (Sabah Ülkesi, 2011: 12-17). Yazarın köken kültürüne dayalı bu yaklaşımı, hemen her hikaye sinmiştir. Eserdeki oniki hikaye aslında iki toplumun derinleşen yarası, aile kurumunun dağılmasıyla ortaya çıkan/anlaşılan toplumsal normlar dışı hayatların hem birer senaryosu, hem de sahneye konan oyunudur. Hikayelerin tematiklerini besleyen taciz, şiddet, tecavüz ve cinayet, göç sonrası sürecin çarpıcı acımasızlığına birer gönderme olmakla birlikte, yabanda karşılaşılan talihsizliklerden örneklerdir. Çünkü şiddetin coğrafyası, sınırı ve ahlâkî bağları yoktur.

3.2. Değerlendirme ve Tartışmalar

Farklı kültür ve medeniyetlere mensup toplumlarla birlikte yaşama, kendinden olmayana kendi dünyasını kurma toleransı toplumdan topluma değişir. Hemen her toplumda özgürlükler ve demokrasinin sınırlılıkları olsa da hayat tarzının belirlenmesinde etkileri kaçınılmazdır. Üstelik burada çağın gelişmeleri ve toplumsal normlar da görmezden gelinemez. Kaldı ki insan yaban bir coğrafyada ise bütün bunların uygulanabilir ve ölçülebilir olması tartışılır. Örneğin Almanların Türklere yönelik bakışı dünden bugüne değişmiş; Türkler adeta kendileri için yazılan hikayeyi yaşamaya başlamışlardır. Gazeteci yazar Yusuf Kaplan, bu konuda şöyle bir değerlendirmede bulunur: “Türkiye’de yaşıyor gibi yaşıyorlar Almanya’da: Türkiye’yi yaşıyorlar, Türkiye’yle yaşıyorlar, Türkiye’yle nefes alıp veriyorlar. İnsan insanın kurdu değil, yurdu, umudu ve ufkudur” (Kaplan, 27.07.2018). Michel Wieviorka und Zygmunt Baum’un, “endüstri ve refahın durağanlaşması, ulusal kimliğin belirsizliği, ırkçılığı olumlu etkilediği” (Aksoy, 1998: 64, 61) yönündeki benzer görüşler ev sahibini dışlayıcı, ayrımcı, aşağılayıcı tavra zorlasa da aslında aynı hikayeyi yaşamaktadırlar. Modern ve geleneksel anlayışları sosyal gerçeklik bağlamında romantik anlatı tutumuyla iç içe getirerek anlık mutlulukların, aşkın, din olgusunun, yaşam sevinci, çıkar ilişkileri, cinsellik ve fantezilerin, yabancı düşmanlığını kırıp kırmayacağı sorusu, şu özetle cevaplanır: “Hemen her anlatı toplumsal bir durumu, bir dönüşümü aktarmaktadır. Bu bağlamda eserde yatan anlamı, iletiyi, okurda yaratılmak istenen etkiyi, davranış ilişkilerini aşağılayıcı, hırçın, kışkırtıcı, isyankar, yenilikçi, şiddet, cinsellik ve din olgusu içerikli sözdizimlerini ve sözcüklerin belirlediği görülüyor” (Can, 2007: 13). Özgürlük hissini bir sonucu olarak, “kendine özgü alaycılığıyla sıkılaştırılmış, sivriltilmiş bir çevrenin sesi” (Pazarkaya, 2004: 151) nitelemesi, bu dilin yapay ve karışımli haliyle hikayelere yansımaya devam edeceği söylenebilir.

Hikayelerin çokkültürlülük ve kültürlerarasılık bağlamı dil, din, köken... gibi kültürel değerlerle belirgindir. Kimi zaman komedi-dram-trajedi üçgeninde okunabilen göç, yabancılaştırma ve yabancılığa karşı tepkiyi doğursa da yabancı sığındığı kelimeleriyle anlaşılması bekler. Anlatılar, “zaman, uzam ve kişi yerlemleri” (Yücel, 1995: 20) ile ne denli bağdaşır ve kendine özgümlük gösterirse, o denli anlaşılırdırlar. Zaimoğlu üçüncü kuşağın sert tavrını ve kelime seçimini bu gerekçe ile önemser. Yazar, kendisine yakıştırılan *edepsiz edebiyatçı* sözünü bir söyleşide şöyle itiraf eder: “Çünkü resmen edepsiz hatta biraz pornografik şeyler yazıyorum. Alman eleştirmenler yazdıklarıyla ilk karşılaştıklarında resmen şok geçirdiler. Bu yazar oryantal bir Almanca kullanıyor dediler. Almanca yazıyorum ama alaturka edebiyat yapıyorum... Gelecekte de yaramaz kitaplar yazacağım. Yaşam yaramaz çünkü. Uslu kitaplar hayatı anlatmaz, anlatamaz... Vay Almanya’nın haline. Bu daha başlangıç!.. Türk hamurum olmasaydı ben bu kitapları yazamazdım” (Hürriyet, 10.03.2005). Yazarın diğer eserlerine de nükseden bu anlatım tutumu, “yenilenmeye bağlı olarak Alman dilini yapı bakımından kolaylaştırmaktadır” (Nakiboğlu, 2016, 228). Yazar, her insan için hayattan arda kalan zamanı tatlandırabilmek için Alman edebiyatına sadece duygusal bir katkıda bulunmamış, aynı zamanda, “göçmen bir karınca olarak Avrupa ve Avrupa ülkelerine yaptığı pek çok seyahat üzerine kaleme aldığı ifadeleri cesaretle eserlerine yansıtabileceğini” (<https://www.zeit.de>) ortaya koyabilmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Alman toplumunun artık ayrılmaz bir parçası olan Türkler, göçün getirdiği sorunlarla üzerlerine gelinmesini iyi okumaktadır. Onların sözcülerinden Zaimoğlu, *Oniki Gram Mutluluk* adlı eseriyle modernizmin çarpık toplum yapısını ve tutucu gelenekselliği iç içe işleyerek eleştiriler getirir. Farklı bir

kimlik taşısa da insan her coğrafyada insandır ve kendini kalıcı hissetse de değişimlerden kaçamamaktadır. Kendi kalmaya/olmaya çok çaba gösterse de köken kültürüne olan bağının zayıflamasına mani olamamaktadır. Yabancılığını hayatın içine dalarak yenmeyi denerken, duygularını akılla, aklını arzularıyla yer değiştirmektedir. Mutlu zaman/an arayışlarıyla ayrıldığı kapı yeniden çalınmaya kadar sessizce beklemekte ama o *bu dünya* (Diesseits), *öte dünya* (Jenseits) muhasebesini bir türlü çözememektedir. İlk hikayelerin kadını zevk unsuru, diğer hikayelerinse kültürel yanlıgı zaafi olarak işlenmesi, iki farklı kültür coğrafyasının zamana ve değişime yenilgisini ortaya koyar. Parçalanmış çağ bilincinin (Zeitgeist) bu insana dönük yanı değerlerin, beden, ruh ve duygunun tahribatını örnekler. Hemen her hikayede bastırılmış dürtülerden söz edilse de onları tetikleyen yalnızlık, arayış ve duygularla baş başa kalmadır. Hikayelerden alıntılanan kelime, kelime öbeği ve cümleler, kavram-anlam (gösterge-gösteren) alanlarıyla bir araya getirilirse, eşdeğer hikayelerin yazılabileceği görülecektir. Çünkü her kelime bir atkı, her deyim bir özgünleştirme, her söz ya da her cümle bir göndermedir. Giderek değişen dünya, kültür ve yaşam biçimi insanı kendi ülkesinde bile mutsuzluğu sürüklerken, yabanda ân'a özgü mutluluk arayışlarının sürdürülmesi kaçınılmazdır. Söz sanatları ve nadir kullanılan kelimeler yabancıliğin dönüşümüne, öz kimliğin kayboluşuna dayanır.

Yazar, azınlık ve çoğunluk toplumunun gençleri arasındaki sürtüşmeleri de işleyerek, sınıflandırma gereksinimlerinin önüne geçiyor. Ayrımcılıktan bıkmış insanların öfkeleri, kendi argo ağızlı kışkırtıcı sözleriyle açığa vuruluyor. Eserde öne çıkan iki kadın karakter Hürmüs ve Saskia, gerçek aşk için doğru ân'ı ve doğru insanı beklemeye kararlı görünse de zamanın akışı onları yanıltabilecektir. Oniki dakikaya sığdırılan oniki hikaye, davranış bilimi açısından Alman ve Türk toplumu için doğru/yanlış ayrımında kimlik kayıplarını anlatmaktadır. Sosyal bilimler açısından gözleme dayalı, görece olmayan çok sayıda hikaye yazılabilecekse de toplum ve insana özgü genel-geçer bir doğrunun olmadığı ortadadır. Ayrıca hemen her toplumda dini yasaklama ve norm baskılarına rağmen gizli, örtük yaşanan bir dünyanın olduğu da bilinmektedir. Bu bağlamda aile kurumunun sağlığı ve ayakta kalabilmesi, toplumsal normların ve etik değerlerin daha fazla tahrip olmaması ân'ı yaşamaktan ziyade zamanı yaşamak, aşkı ve duyguyu hayata yaymak daha gerçekçi görünmektedir. Yaşanmış ya da önemli öcude yaşanması beklenen hikaye, ders çıkarılması noktasında gerçekliğini yükseltecektir. Çünkü eğitici-eleştirci-yol gösterici olgular insanlı ve ahlâki oluşa sadece bir adım yakındır. Mutluluğu yakalamak an'la başlasa da aşkı zamana yaymakla mümkündür. Kimliği kaybetmemek için belki de sır yaratılma ve türlü nimetlerle bir ömür sınanmanın bilincinde olma, sınıdıkça aşka sadık kalmadadır.

KAYNAKÇA

Aytaç, G. (2003). Genel Edebiyat Bilimi, 1. Baskı, İstanbul: Say Yayınları.

Aksoy, N. (1998). "Almanya'da Yabancı Olmak", Birikim Dergisi, Haziran, Sayı 110.

Can, Ö. (2007). "Feridun Zaimoğlu'nun Leinwand (Perde) ve Zwölf Gramm Glück (Oniki Gram Mutluluk) Adlı Eserlerinde Sözdizimsel ve Anlamsal Öncelemeler", Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Ersoy, M. (1985). Göç ve Kentsel Bütünleşme, Ankara.

Ekici, S. & Tuncel G. (2015). "Göç ve İnsan", Birey ve Toplum, Bahar, 5 (9) 9-22.

Ecevit, Y. (2001). "Türk Edebiyat Eleştirisi / Bir Sistemleştirme Denemesi", Nazan Aksoy vd., Çağdaş Türk Yazını 1, (Yay.Haz. Zehra İpşiroğlu), İstanbul: Adam Yayınları.

Eco U. (2016). Ortaçağı Düşlemek, İstanbul, Can Yayınları, 5. Baskı.

Elsen, T. (2004). "Durch wilde Kurdistan und zurück 12 Gramm Glück von Feridun Zaimoglu", Versalia das Literaturportal, 17.08.2004.

Esselborn, K. (2004). "Deutschsprachige Minderheitenliteraturen als Gegenstand einer kulturwissenschaftlich orientierten interkulturellen Literaturwissenschaft", Die andere Deutsche Literatur, (Hrsg. Manfred Durzak und Nilüfer Kuruyazıcı), İstanbul Vorträge, Königshausen & Neumann GmbH, Würzburg.

Essig, R. B. (2004). "Feridun Zaimoglus polyphone Liebesgeschichten-Komposition "Zwölf Gramm Glück", Deutschsprachige Literatur / Literatur Kritik, Nr. 9.

Fuhrig, D. (2004). "Feridun Zaimoglu bestimmt das Gewicht des Glücks", Deutschsprachige Literatur / Literatur Kritik, Nr. 5.

- Kaplan, Y. (2018). “Mesut Özil, Almanlara Ayna Tuttu”, Yeni Şafak Gazetesi, 27 Temmuz 2018.
- Keleş, R. (1983). Kentleşme Politikaları, Ankara: İmge Yayınevi; (Bkz. Kentleşme Politikaları, Ankara: İmge Yayınevi, 1996)
- Kıray, M. (1998). Kentleşme Yazıları, Ankara: Bağlam Yayınları.
- Kuruyazıcı, N. (1992). “Niçin Almanya’da Yazan Türkler”, Hürriyet GÖSTERİ/Sanat Edebiyat Dergisi, Sayı: 144.
- Kökden, U. (1995). Tiksitni Çağı, 1. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Manyu, L. & Frieze, I. H. (2012). “Before The Big Decision: Psychological Theories on Premigration Motivation”, Immigration Poliscies, Challenges and Impact (Ed. E. Tartakovsky), New York: Nova Publishers. 3-27
- Nakiboğlu, M. (2016). “Feridun Zaimoğlu’nun Kanak Sprak, Abschaum, Koppstoff Eserleri Örneğinde Kanakça”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yayımlanmış Doktora Tezi.
- Pazarkaya, Y. (1988). “Literatur ist Literatur”, Eine nicht nur deutsche Literatur, (Hrg. Irmgard Ackermann und Harald Weinrich), München. 59-65.
- Pazarkaya, Y. (2004). “Generationswechsel-Themenwechsel”, Die andere Deutsche Literatur, (Hrsg. Manfred Durzak und Nilüfer Kuruyazıcı), İstanbul Vorträge, Königshausen & Neumann GmbH, Würzburg.
- Persch, P. (2004). “Identität ist Tofu für Lemminge”, Der Deutschunterricht, -56 (5): 87-90.
- Yücel, T. (1995). Anlatı Yerlemleri, 2. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Zaimoglu, F. (2004). Zwölf Gramm Glück, Verlag Kiepenhauer&Witsch, Köln.

Dergi ve Gazeteler

Der Spiegel, Nr. 47, 20.11.2000.

Hürriyet/Pazar/ 30 Ocak 2005/Sibel Arna-Feridun Zaimoğlu ile Söyleşi

Hürriyet Gazetesi, 10.03.2005.

Münchener Merkur, 21.04.2004.

Sabah Ülkesi (2011). Göçün Ellinci Yılına Armağan, (Almanya Erişim 12.01.2012)

Medya Kaynakçası

Helle, J. & Çakır, U. (Erişim: 10.09.2012). “Almanya’nın Geleceği Göçmenler, Göç Ülkesi Almanya”, Deutsche Welle.

Köksal, Gürsel (Erişim: 10.03.2019). “Almanya’da Aşırı Sağın Öldürdüğü Türkler”, (Bkz.https://m.bianet.org; 24.11.2016)

Kutsche, J. Zeit-Online, Erişim: 05.08.2018). “Ich bin ein Humanistenkopf”, 17 März 2009. (Bkz.https://www.zeit.de/online/2009/12/interview-zaimoglu)